

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 486/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Martinom Babjakom, Kováčska 40, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 270/2018 z 25. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého uznesenia a sťažostná argumentácia sťažovateľov

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 270/2018 z 25. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Vec sťažovateľov bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli účastníkmi konania (stranami sporu) o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na strane žalovaných.

4. Okresný súd Košice-okolie rozsudkom č. k. 14 C 125/2005-205 zo 17. októbra 2013 v spojení s opravným uznesením č. k. 14 C 125/2005-239 z 22. apríla 2015 rozhodol vo veci samej tak, že žalobe žalobcu vyhovel, žalovaným v 2. až 4. rade (sťažovatelia boli žalovanými v 2. a 3. rade, pozn.) uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania a vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 407/2015-247 z 24. augusta 2016 potvrdil rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením okrem výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovanými v 2. až 4. rade, tento výrok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Okresný súd následne uznesením č. k. 14 C 125/2005-260 z 27. februára 2018 priznal žalobcovi voči žalovaným v 2. až 4. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Napadnutým uznesením bolo označené uznesenie okresného súdu potvrdené a žalobcovi bola krajským súdom priznaná proti žalovaným v 2. a 3. rade náhrada trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

6. Sťažovatelia pred ústavným súdom namietajú, že všeobecné súdy mali v ich prípade aplikovať § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), keďže v ich prípade bolo potrebné autoritatívnym určovacím výrokom rozhodnúť o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti z dôvodu, že skutočný stav nezodpovedal zápisu v katastri nehnuteľností. V tejto veci išlo z pohľadu skutkového stavu o zisťovanie okolností dávno minulých, pričom nebolo možné požadovať od sťažovateľov, aby o nich mali vedomosť – takmer všetky skutočnosti tvrdené sťažovateľmi boli iba sprostredkované. Navyše, zo strany žalobcu išlo o zjavnú nedbanlivosť, keď v podstate vôbec nevenoval pozornosť svojmu vlastníckemu právu k sporným nehnuteľnostiam a až následne po dlhých rokoch sa túto situáciu rozhodol riešiť podaním určovacej žaloby.

7. Sťažovatelia tiež tvrdia, že zo strany všeobecných súdov nebolo vysvetlené, prečo boli na náhradu trov konania žalobcu zaviazaní iba sťažovatelia, keď v konaní okrem nich boli aj ďalší dvaja žalovaní, ktorí sa na rozdiel od sťažovateľov v konaní ani nebránili.

8. Napokon sťažovatelia tvrdia, že v skutkovo obdobných prípadoch (zistenie a posúdenie okolností dávno minulých, nutnosť podania žaloby na zosúladenie skutočného stavu so stavom právnym v dôsledku rozdelenia nehnuteľností) takmer vo všetkých prejednávaných veciach všeobecné súdy dospeli k záveru, že ide o dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré právo na náhradu trov konania úspešným stranám priznávané nebolo.

9. Na základe uvedeného sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „*Základné práva [redacted], [redacted], bytom [redacted], občana SR a [redacted], [redacted], bytom [redacted], občana SR na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 270/2018 z 25. apríla 2019, porušené boli.*

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 270/2018 z 25. apríla 2019 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

██████████ a ██████████ priznáva náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc.

16. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

20. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne

a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

21. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (I. ÚS 198/07, II. ÚS 272/08). Obdobne to v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri rozsudok vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997, sťažnosť č. 22410/93, bod 29).

22. Rozhodovanie o trovách konania je podľa ústavného súdu integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania (I. ÚS 119/2012, I. ÚS 629/2016, I. ÚS 233/2017). V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 48/2013, II. ÚS 364/2014).

23. Ústavný súd vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania ďalej judikoval, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť postupom všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

24. Sťažovatelia pred ústavným súdom namietajú, že krajský súd nedostatočným spôsobom reagoval na ich námietku aplikácie § 257 CSP a na ich námietku neuloženia povinnosti nahradiť trovy konania všetkým žalovaným.

25. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza podľa krajského súdu do úvahy iba vo výnimočných prípadoch a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti, alebo kde by rozhodnutie o náhrade trov konania odporovalo dobrým mravom. Pri aplikácii tohto ustanovenia je podľa krajského súdu potrebné prihliadnuť aj na pomery na strane strany sporu, ktorej patrí náhrada trov konania, a či táto strana v prípade nepriznania trov konania nebude pociťovať takú ujmu, ktorá by výrazným spôsobom presahovala ujmu, ktorá by vznikla na druhej strane.

26. Krajský súd ku konkrétnym okolnostiam tejto veci uviedol, že nemožno nesúhlasiť s názorom sťažovateľov, že charakter povahy sporu, ktorým bolo určenie vlastníckeho práva na základe vydržania, je takým dôvodom osobitného zreteľa, pre ktorý by náhrada trov konania úspešnému žalobcovi nepatrila. Krajský súd uznal, že okresný súd pri zisťovaní skutkového stavu skúmal aj neformálne právne úkony z dávnej minulosti, ktoré samotní žalovaní neuskutočnili, a že žalovaní mali o skutkovom stave poznatky sprostredkovaného charakteru. Táto samotná skutočnosť však nie je podľa krajského súdu takou okolnosťou, ktorá sa predpokladá v § 257 CSP. Otázka zistenia skutkového stavu bola totiž výsledkom vykonaného dokazovania. V danom prípade žalobca uniesol dôkazné bremeno a preukázal ním tvrdené skutočnosti o získaní vlastníckeho práva vydržaním, naopak žalovaní v 2. a 3. rade (sťažovatelia, pozn.), ktorí popierali tvrdenia žalobcu a navrhli žalobu zamietnuť, dôkazné bremeno o preukázaní nimi tvrdených skutočností neuniesli. Vzhľadom na tento postoj žalovaných by preto podľa krajského súdu nebolo spravodlivé vyžadovať od žalobcu, aby znášal svoje trovy konania sám.

27. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia konštatuje, že už uvedené závery krajského súdu nemožno v okolnostiach tejto veci považovať za neodôvodnené či nepresvedčivé. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že jeho úlohou nie je nanovo vyhodnocovať skutkové a právne okolnosti prípadu a nahradiť závery všeobecných súdov svojím vlastným názorom, ale presvedčiť sa, že závery všeobecných súdov nie sú prejavom svojvôle, ktorá by mohla mať za následok porušenie práv sťažovateľov. Ako už bolo uvedené, v okolnostiach tohto prípadu nemožno závery krajského súdu vyhodnotiť ako svojvoľné, resp. také, ktoré by popierali zmysel a účel príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

28. Pokiaľ sťažovatelia tvrdia, že všeobecné súdy v skutkovo obdobných prípadoch dospeli k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia na žiadne takéto prípady vo svojej ústavnej sťažnosti konkrétne neodkázali. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že jeho úlohou nie je zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov, ale v konaní podľa čl. 127 ústavy preskúmanie konkrétnych okolností daného prípadu a preskúmanie, či závery všeobecných súdov z ústavnoprávneho pohľadu obstoja.

29. Sťažovatelia taktiež namietajú, že krajský súd nedostatočným spôsobom objasnil, prečo boli na náhradu trov konania žalobcu zaviazaní iba sťažovatelia, keď v konaní okrem nich vystupovali aj ďalší dvaja žalovaní, ktorí sa na rozdiel od sťažovateľov nebránili.

30. K uvedenému ústavný súd v krátkosti konštatuje, že z predložených dokumentov nevyplýva, že by sťažovatelia túto svoju námietku uplatnili pred krajským súdom, ktorého uznesenie pred ústavným súdom napádajú. Ústavný súd stabilne judikuje, že pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012, I. ÚS 222/2018).

31. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ústavný súd o ďalších návrhoch v nej uvedených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu